

БОЛОВСРОЛ- ЖЕНДЕРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДАЛ

Б.БАТЦЭНГЭЛ, МЭИТЭМ ХОЛБООНЫ УЗ-ИЙН ГИШҮҮН

МЭИТЭМ НЭГДСЭН ХОЛБООНЫ V ЧУУЛГАН,

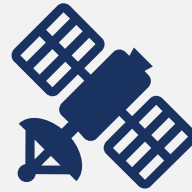
2020.10.31, ДАРХАН ХОТ

АГУУЛГА

ЖЕНДЕРИЙН ЭРХ
ТЭГШ БАЙДАЛ

ТУЛГАРЧ БУЙ
СОРИЛТ

ДҮГНЭЛТ

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

1 NO POVERTY 	2 ZERO HUNGER 	3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING 	4 QUALITY EDUCATION 	5 GENDER EQUALITY 	6 CLEAN WATER AND SANITATION
7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY 	8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH 	9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE 	10 REDUCED INEQUALITIES 	11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES 	12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION
13 CLIMATE ACTION 	14 LIFE BELOW WATER 	15 LIFE ON LAND 	16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS 	17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS 	 SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

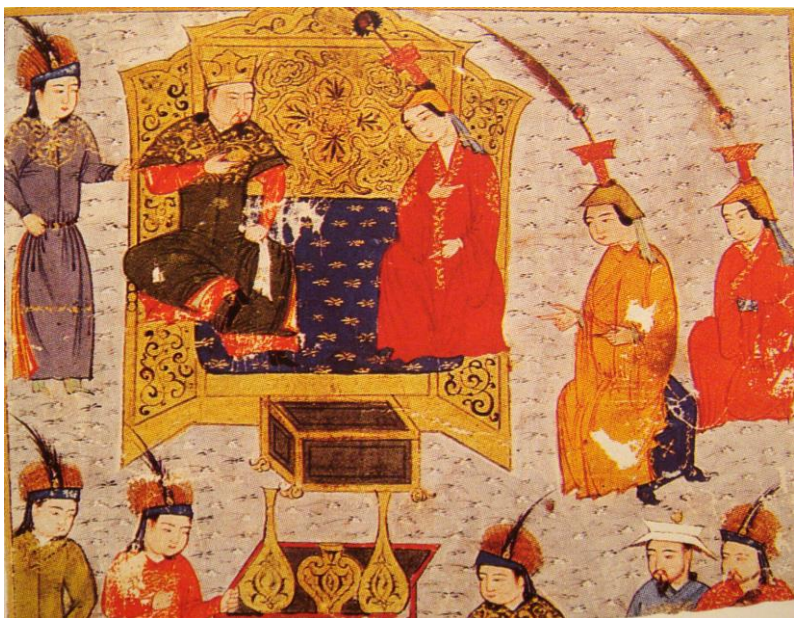

ЖЕНДЕРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДАЛ?

ЖЕНДЕРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДАЛ? МОНГОЛЫН ЭЗЭНТ ГҮРЭН

Монголын түүхэн алдарт хатад: Алунгоо, Өүлэн, Дөргөн, Сорхугтани, Мандухай...

Тулуй & Сорхугтани

Монголын эзэнт гүрэн (1206-1368) үеийн эмэгтэйчүүд орчин цагийнхаас илүү эрхтэй.

- Хөрөнгө эзэмших, өвлөх
- Шашины ёслолд оролцох
- Бөө байх,
- Овог аймгийн цуглаанд саналаа хэлэх, сонгох.
- Шинэ хаан сонгогдох хүртэл төр барих

Нүүдэлчин соёл

ОДОО?

Ардчилсан хувьсгал/1990/- социалист нийгмээс чөлөөт зах зээлийн баримжаатай капиталист хөгжил – ядуурал, эрх тэгш бус байдал, ажилгүйдэл, авилга – жендерийн эрх тэгш байдлын асуудал

ЖЕНДЕРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДАЛ: ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

Эрх зүй, бодлого зохицуулалт

- 2005 – Жендерийн тэгш байдлыг хангах эрх зүй, бодлогын орчин сайжирч, үндэсний тогтолцоо хөгжсөн.
  - 2011- Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хууль
  - 2013-2015 – Засгийн газрын дунд хугацааны стратеги
  - 2002-2015, 2017-2021 Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөрүүд
- Жендерийн хууль 2011.02.02 (Зорилго: Улс төр, эрх зүй, эдийн засаг, нийгэм, соёл, гэр бүлийн харилцаанд жендерийн эрх тэгш байдлыг хангах, 7.2.2. улс төрийн ба удирдах албан тушаалд эрэгтэй, эмэгтэй хүний тэнцвэртэй төлөөллийг хангах зорилгоор суудал хадгалах зэргээр квотын хэлбэрийг хэрэгжүүлэх)
  - Төрийн байгууллагад хүний нөөцийн төлөвлөлтийг хэрэгжүүлж жендерийн харьцааг 40:60 хадгалах.
  - Жендерийн үндэсний хороо

ЖЕНДЕРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДАЛ: ЖЕНДЕРИЙН ХӨГЖЛИЙН ИНДЕКС (GDI)

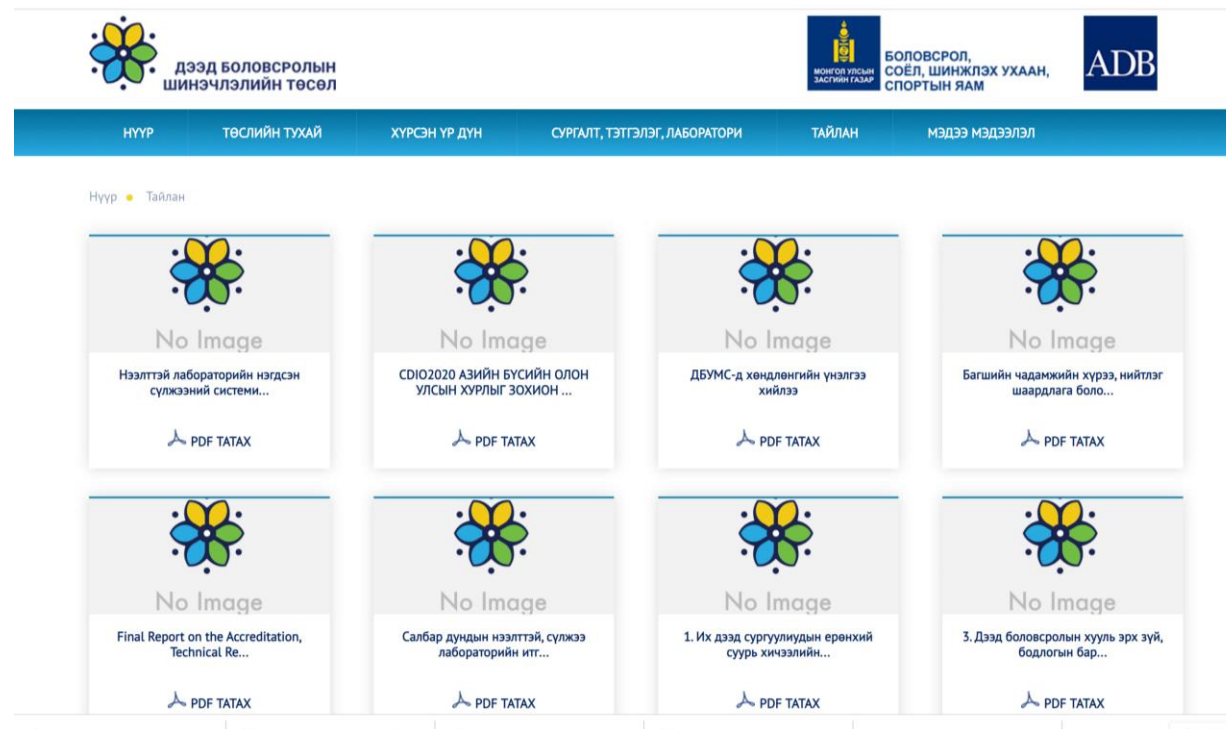
- GDI-ийн хамаарах үзүүлэлт.
  - Дундаж наслалт
  - Боловсролын төвшин: бичиг үсэг тайлагдсан байдал (2/3), бага, суурь, бүрэн дунд, дээд боловсрол (1/3) .
  - Амьдралын чанар: нэг хүнд оногдох ДНБ
- GDI (2005)- 0.717 ба GDI (2017) – 1.043 ↑ (эмэгтэйчүүдийн дундаж наслалт ба боловсролын төвшин)
- Жендерийн тэгш бус байдал (Gender gap index) 42-с 58 байранд (2006-2018). Үндсэн шалтгаан боловсрол: ЕБС болон их сургууль дахь эрэгтэй эмэгтэй хүүхдийн харьцаа (Дэлхийн эдийн засгийн форум).

ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН ШИНЭЧЛЭЛИЙН ТӨСӨЛ

- Дээд боловсролын шинэчлэлийн төсөл /2012-2019/-ийн зорилго чанартай, сайн менежмент бүхий тэгш хүртээмжтэй ДБ-ын тогтолцоог бий болгох, хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтэд нийцсэн, дэлхийд өрсөлдөх чадвартай төгсөгчдийн тоог нэмэгдүүлэх.
- ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨРИЙН ЧАНАР, НИЙЦЛИЙГ САЙЖРУУЛАХ
- ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН ЗАСАГЛАЛ, УДИРДЛАГА, САНХҮҮЖИЛТИЙН ҮР ӨГӨӨЖИЙГ НЭМЭГДҮҮЛЭХ
- ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН ТЭГШ, ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДЛЫГ ДЭЭШИЛҮҮЛЭХ

ЖЕНДЕРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДАЛ: МЭРГЭЖЛИЙН БОЛОН ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН САЛБАРЫН СТАТИСТИК, 2019/2020

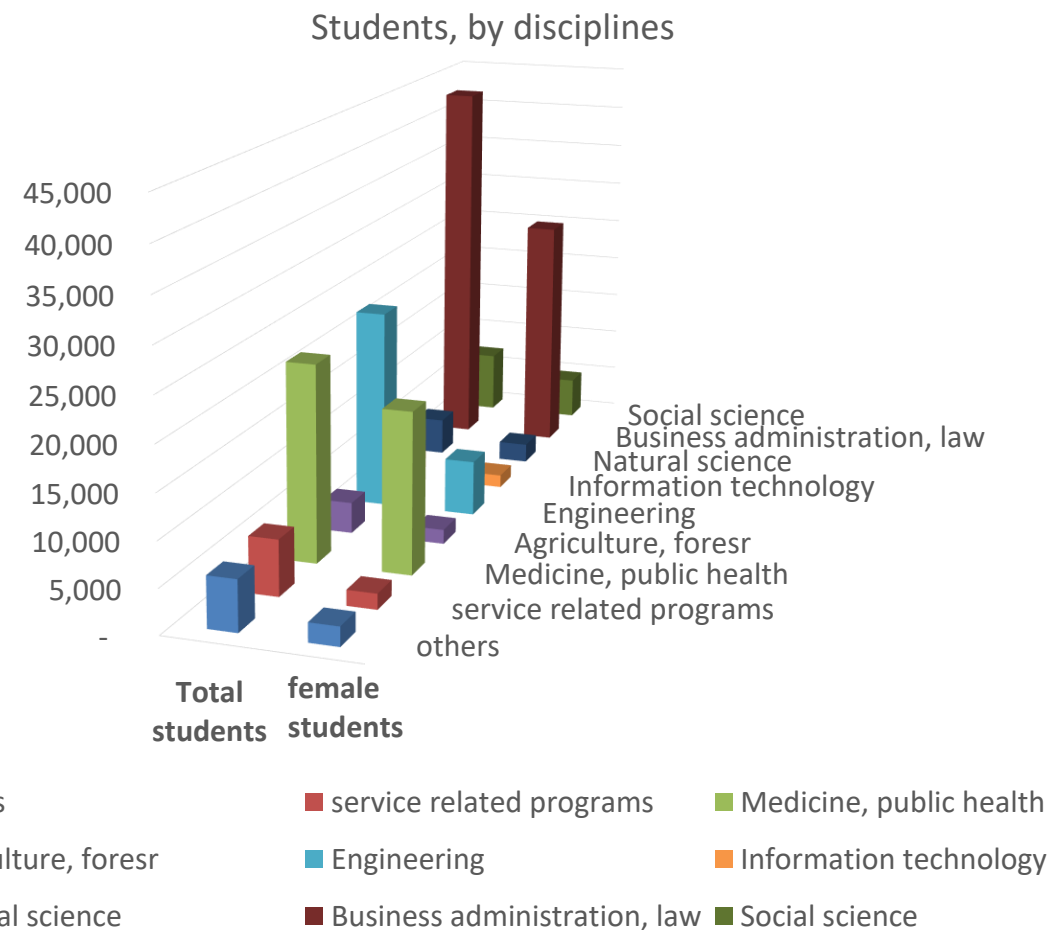

	Эр	Эм
ДБСБ нийт оюутан	57873	90573
магистр	8687	17066
доктор	1521	1871
МСҮТ	18987	7649

!Боловсролын төвшин!

Инженерийн боловсролд хамрагдалт бага байсаар байна.

- Жендерийн хэвшмэл ойлголт
- Хангалттай төлөөлөлгүй
- Жендерийн мэдрэмж/ажлын орчин

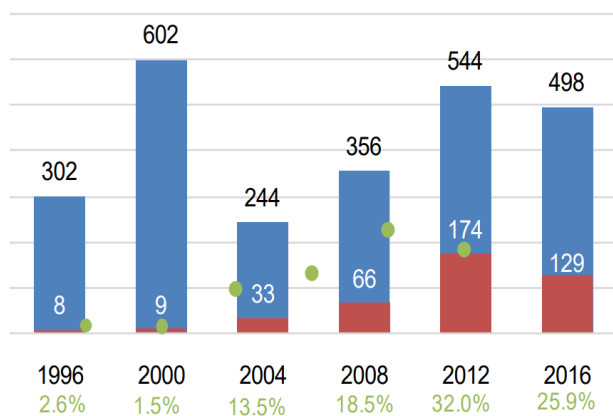
ЖЕНДЕРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДАЛ: ДБСБ-Д АЖИЛЛАГСАД

ЖЕНДЕРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДАЛ: ДЭЭД БОЛОВСРОЛ БОЛОН УЛСТӨРИЙН ОРОЛЦОО

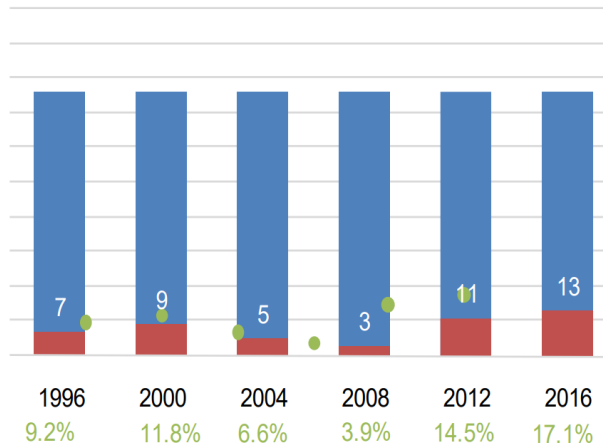

Зураг 1. УИХ-д нэр дэвшсэн болон сонгогдсон байдал, сонгуулийн жилээр

- УИХ-д нэр дэвшигчийн тоо бүгд
- УИХ-д нэр дэвшигчийн тоо эмэгтэй
- Нэр дэвшигчдийн дүнд эзлэх хувь

Нэр дэвшсэн

- УИХ-д сонгогдсон бүгд
- УИХ-д сонгогдсон эмэгтэй
- Гишүүдийн дүнд эзлэх хувь

Сонгогдсон

Эх үүсвэр: Сонгуулийн ерөнхий хороо

Дээд боловсролтой эмэгтэй

Он	Эмэгтэй, %
1963	22.6
2010	58.6
2018	58.3

МОНГОЛ УЛСЫН ЖЕНДЕРИЙН НӨХЦӨЛ БАЙДЛЫН ДҮН ШИНЖИЛГЭЭ: ОЛОЛТ АМЖИЛТ, СОРИЛТ, СУРГАМЖ

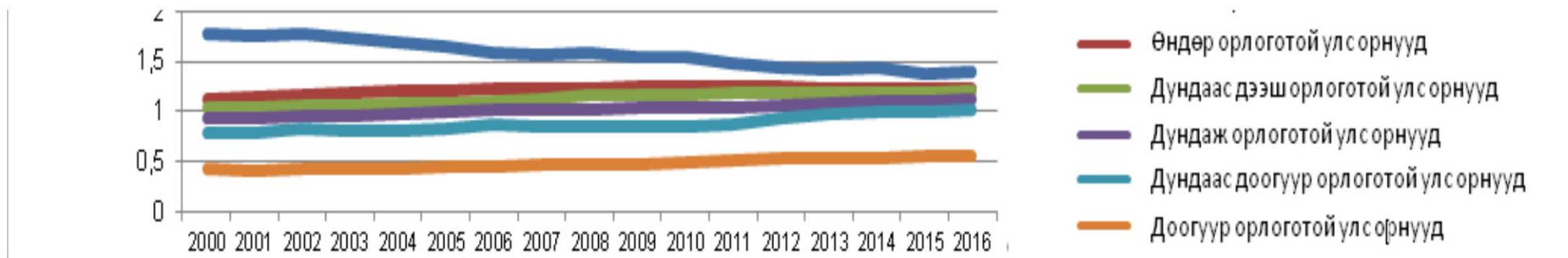
- ЭДИЙН ЗАСАГ БА ЖЕНДЕР
- НИЙГМИЙН ХӨГЖИЛ БА ЖЕНДЕР
- БАЙГАЛЬ ОРЧИН БА ЖЕНДЕР
- ЖЕНДЭРИЙН ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ҮНДЭСНИЙ ТОГТОЛЦОО

МОНГОЛ УЛСЫН ЖЕНДЕРИЙН НӨХЦӨЛ БАЙДЛЫН ДҮН ШИНЖИЛГЭЭ: ОЛОЛТ АМЖИЛТ, СОРИЛТ, СУРГАМЖ

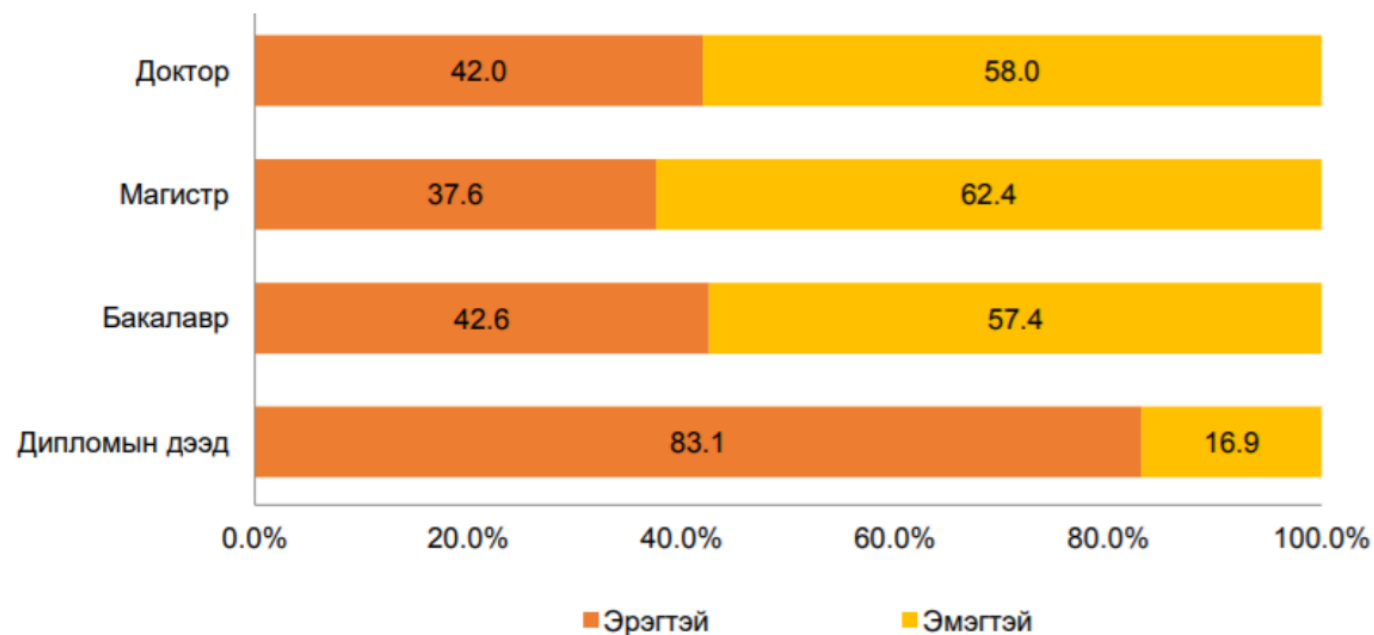
Дүрслэл 16. Их дээд сургуульд элсэгч эмэгтэй эрэгтэйчүүдийн харьцаа, Монгол Улсад болон улс орнууд дахь орлогын түвшнээр

МОНГОЛ УЛСЫН ЖЕНДЕРИЙН НӨХЦӨЛ БАЙДЛЫН ДҮН ШИНЖИЛГЭЭ: ОЛОЛТ АМЖИЛТ, СОРИЛТ, СУРГАМЖ

Дүрслэл 17. Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчид, хүйс, боловсролын зэргээр, дүнд эзлэх хувиар

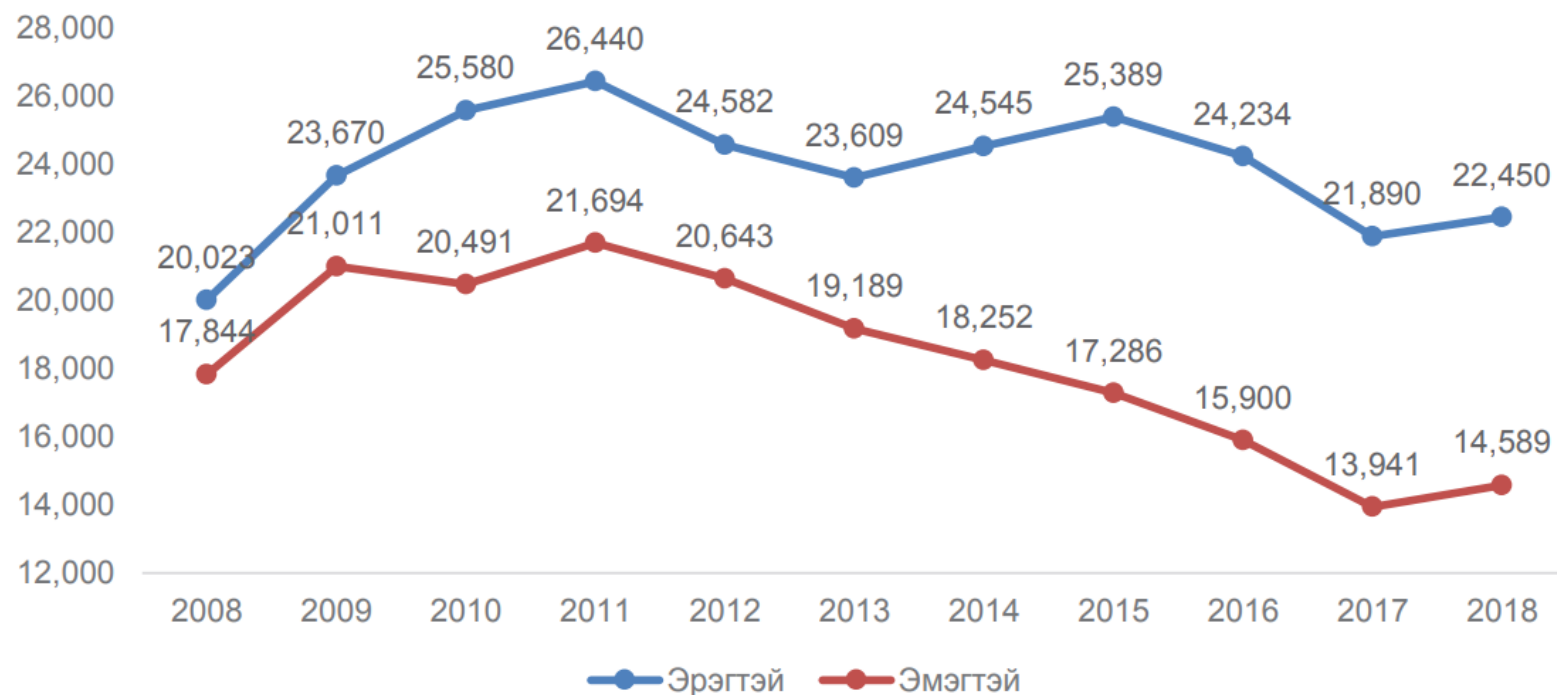

Эх үүсвэр: ҮСХ. Боловсролын салбарын танилцуулга-2017

МОНГОЛ УЛСЫН ЖЕНДЕРИЙН НӨХЦӨЛ БАЙДЛЫН ДҮН ШИНЖИЛГЭЭ: ОЛОЛТ АМЖИЛТ, СОРИЛТ, СУРГАМЖ

Дүрслэл 18. Техникийн болон мэргэжлийн боловсролын байгууллагад суралцагчид 2008-2018 онд, хүйсээр

Эх үүсвэр: YCX. 1212.mn

ДУНДАЖ НАСЛАЛТ -2018: Эмэгтэй: 75.78, Эрэгтэй: 66.11

СОРИЛТ: ЖЕНДЕРИЙН GAP- МОНГОЛЫН ЭРЧҮҮД

- Боловсролын төвшин
- Дундаж наслалт
- Эрүүл мэнд: зүрх судасны өвчин- нас баралт
- Эрүүл мэндийн үйлчилгээ хамрагдалт 2.3 дахин бага
- Амиа хорлолт , зам тээврийн ослоос шалтгаалах нас баралт, амиа хорлолт - 86% -эрэгтэй
- Архидалт
- Сэтгэл гутрал
- Loss of Self confidence
- Хүчирхийлэл

CHALLENGE

Эрх зүй, бодлого зохицуулалт

- 2005 – Жендерийн тэгш байдлыг хангах эрх зүй, бодлогын орчин сайжирч, үндэсний тогтолцоо хөгжсөн.
- 2011- Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хууль
- 2013-2015 – Засгийн газрын дунд хугацааны стратеги
- 2002-2015, 2017-2021 Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөрүүд

Сургамж

- Жендерийн тэгш бус байдал буураагүй.
- Үндэсний хөтөлбөрийг үргэжлүүлэхэд санхүү, хүний нөөцийн хомсдол
- ЖХИ өссөн боловч эдийн засаг, нийгэм, байгаль орчний тулгамдсан асуудал

Авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ

- Эдийн засгийн хүрээнд: эдийн засгийн хөгжил, дэд бүтэц, хотын зөв төлөвлөлт, цалин орлого, ажил эрхлэлт
- Нийгмийн хүрээнд: жендерийн хэвшмэл ойлголт, жендэрийн тэгш байдлын үнэ цэнэ, жендер хамааралтай хүчирхийлэл, жендерийн тэнцвэргүй боловсрол хамрагдал, шийдвэр гаргах төвшинд эмэгтэйчүүдийн оролцоо, эрчүүдийн эрүүл мэнд

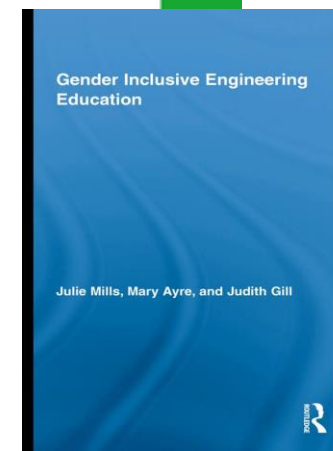
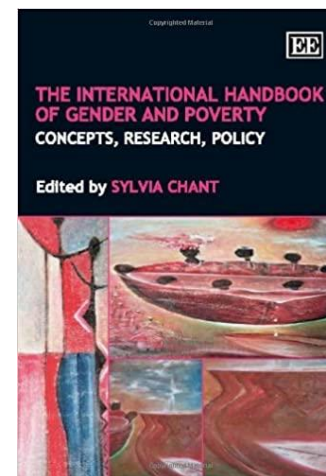
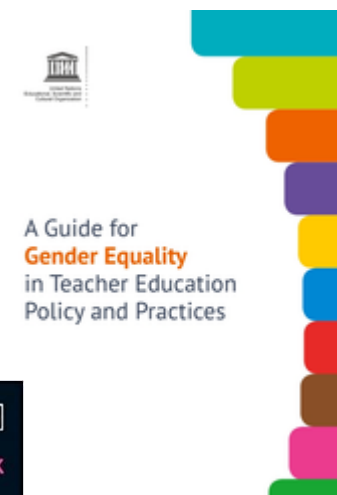

ДУГНЭЛТ

- Жендерийн мэдрэмж
- Боловсролын бүх төвшинд жендерийн тухай
- СӨБ, ЕБС, гэр бүл дэх жендерийн ойлголтыг төлөвшүүлэх
- Жендерийн тэгш бус байдал
- Эрчүүд хөвгүүдэд зориулсан тусгай хөтөлбөр. /жендертэй холбоотой сургалт, арга хэмжээ-эмэгтэйчүүдийн оролцоо өндөр байдаг/

Гэр бүл, багш

“Girls are weighed down by restrictions, boys with demands - two equally harmful disciplines.”
— **Simone de Beauvoir**

“How important it is for us to recognize and celebrate our heroes and she-roes!”
— **Maya Angelou**

“Both men and women should feel free to be sensitive. Both men and women should feel free to be strong...it is time that we all perceive gender on a spectrum not as two opposing sets of ideas.”
— **Emma Watson**

“We cannot change what we are not aware of, and once we are aware, we cannot help but change.”
— **Sheryl Sandberg,**

THANK YOU

BATTSENGEL@GMIT.EDU.MN

WWW.GMIT.EDU.MN